

Křemenáč březový – kozák žltooranžový

Leccinum rufescens (Konrad) Šutara; *Boletus rufescens* Konrad;
Leccinum versipelle (Fr.) Snell s. auct.; *Leccinum testaceoscabrum* Sing.

Klobouk má dosti tlustě masitý, v mládí polokulovitě sklenutý, na okraji často se světlejším, skoro blanitým lemem, přitisknutým na třeň, později rozložený až polštářkovitý. Je 6–18 cm široký, živě světle oranžový až oranžově červenohnědavý, skoro hladký. Dužnina je bělavá, poraněním pomalu růžově šedofialová. Rourky jsou dosti krátké, už od mládí víceméně špinavě šedavé a jejich ústí jsou šedá, drobná, okrouhlá. Třeň je válcovitý, většinou rovný, 8–16 cm dlouhý a 2–4 cm široký, bělavý, pokrytý hnědočernými až černými šupinkami. Při rozkrojení naspodu živě zelenomodrá. Chuť i vůně je příjemně houbová. Výtrusy jsou žlutohnědavé, hladké, vřetenovité, 13–16 × 4–5,5 μm velké.

Roste v létě a na podzim (červen až říjen) dosti hojně ve všech lesích od nížiny až do hor, vždy však jen pod břízami nebo v jejich blízkosti. Lidově bývá nazýván janek (hlavně na Moravě), stejně jako předešlý druh, neboť ne vždy bývají oba rozlišovány. Velmi dobrá jedlá houba, hodící se k jídlu ve všech úpravách; zvlášť dobré jsou z ní houbové řízky.

Křemenáči březovému je velmi podobný též velmi dobrý **křemenáč osikový** (viz str. 274), který se liší tmavěji červenohnědým kloboukem a v mládí bělavými, později červenohnědými šupinkami na třeni. Při poranění dužnina šedě růžová. Roste vždy pouze pod osikami.

JEDLÝ, VELMI DOBRÝ -----

Kozák březový – kozák brezový

Leccinum scabrum (Bull.: Fr.) Gray; *Boletus scaber* Bull.: Fr.

Klobouk má dosti tlustě masitý, v mládí polokulovitě sklenutý, v dospělosti rozložený a ve stáří až polštářkovitý, 5–15 cm široký. Je světle hnědý, šedý nebo šedohnědý, hladký. Dužnina je vodnatě bělavá, záhy měkne, po poranění slabě a zvolna růžoví, později šedne. Rourky jsou dosti dlouhé, zprvu bělavé, záhy šedohnědavé; jejich ústí jsou šedookrová, okrouhlá, drobná. Třeň je válcovitý, tuhý, ve stáří téměř dřevnatý, vláknitý, 6–15 cm dlouhý a 1,5–3 cm široký. V mládí je bělavý, později až okrově šedý, pokrytý černavými šupinkami. Chuť i vůně je příjemně slabě houbová. Výtrusy jsou bledě hnědavé, hladké, větvenovité, 13–18 × 5–6 μm velké.

Roste v létě a na podzim (červenec až listopad) velmi hojně od nížiny až vysoko do hor v lesích všeho druhu i mimo les (ve stromořadích, u cest, v parcích, na zahradách apod.), vždy však jen pod břízami. Velmi dobrá jedlá houba, zejména zamlada. Lidově se nazývá též kozák, špičák, špičník nebo březák. K jídlu se hodí ve všech úpravách a velmi dobrý je smažený jako řízek.

Kozák březový je velice podobný též velmi dobrému **kozáku topolovému** (viz str. 280); ten však má pevnou dužninu, která se poraněním barví červeně až do měděna a později šedočerná. Roste v nižších polohách a spíše v teplejších oblastech.

JEDLÝ, VELMI DOBRÝ -----

